

Πίννα (*Pinna nobilis*) - Άλλο Ένα Θαλάσσιο Είδος Κοντά στον Αφανισμό

Τους τελευταίους μήνες καταγράφεται στις ελληνικές θάλασσες μία νέα σημαντική απειλή, που αυτή τη φορά κινδυνεύει να αφανίσει άλλο ένα προστατευόμενο θαλάσσιο είδος – την Πίννα (*Pinna nobilis*): το μεγαλύτερο δίθυρο στη Μεσόγειο που φτάνει και τα 1,2 μέτρα σε μήκος. Καθώς η Πίννα αντιμετωπίζει πολυάριθμες ανθρωπογενείς απειλές (παράνομη αλιεία, καταστροφή οικοτόπων κ.α.), πρόσφατα ήρθε να προστεθεί και μία νέα, ακόμα μεγαλύτερη απειλή: η έξαρση του παράσιτου *Haplosporidium pinnæ*. Το παράσιτο αυτό εντοπίστηκε για πρώτη φορά στις ακτές της Ισπανίας το 2016 και έχει ήδη εξαλείψει ολόκληρους πληθυσμούς Πίννας στη δυτική Μεσόγειο.

Στις ελληνικές θάλασσες η **μαζική θνησιμότητα πληθυσμών Πίννας** ξεκίνησε να παρατηρείται το φετινό καλοκαίρι. Σε περιοχές του βορείου Αιγαίου έχει ήδη αφανιστεί περισσότερο από το 90% πληθυσμού, ενώ αναφορές για μαζική θνησιμότητα υπάρχουν σε πολλές άλλες περιοχές της Ελλάδας. Ευτυχώς μέχρι στιγμής εντοπίζονται ακόμα υγιείς πληθυσμοί του είδους στα βόρεια Δωδεκάνησα.

Αν και δεν έχει εξακριβωθεί ακόμη το πώς εμφανίστηκε το *Haplosporidium pinnæ*, πιθανολογείται ότι η παρουσία κάποιου ξενικού είδους μπορεί να μετέδωσε το παράσιτο στο νερό. Η Πίννα δεν διαθέτει κάποια φυσική προστασία εναντίον του οπότε είναι πλήρως εκτεθειμένη σε αυτό το παράσιτο.

Η Διεθνής Ένωση Προστασίας της Φύσης (IUCN) έχει χαρακτηρίσει ως επείγουσα την παρακολούθηση και καταγραφή της εξάπλωσης του παρασίτου και συντονίζει τη συγκέντρωση των σχετικών δεδομένων στο σύνολο της Μεσογείου. Πέραν από την παρακολούθηση, προτεραιότητα είναι η ανάπτυξη όποιων μέτρων είναι δυνατόν να ανακόψουν αυτό το φαινόμενο.

Με στόχο την εκτίμηση της έκτασης του φαινομένου μαζικής θνησιμότητας Πίννας στις ελληνικές θάλασσες, το Ινστιτούτο Αρχιπέλαγος υλοποιεί έρευνα σε συνεργασία με το University of the West of England, Bristol, τα αποτελέσματα της οποίας καταχωρούνται στη διαμεσογειακή βάση δεδομένων της IUCN.

Πέραν από τις καταγραφές των επιστημόνων, πολύτιμες είναι και οι αναφορές παρατηρήσεων θνησιμότητας Πίννας που αποστέλλονται από πολίτες (δύτες, αλιείς, λουόμενους κλπ) από διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Κάθε νέα αναφορά από πολίτες αποτελεί ιδιαίτερα σημαντική πληροφορία και μπορεί να αποστέλλεται στο observations@archipelago.gr, συνοδευόμενη από στοιχεία όπως η τοποθεσία, η ημερομηνία, ο αριθμός και το μέγεθος των νεκρών Πινών, το βάθος, καθώς και σχετικές φωτογραφίες.

Αυτή η νέα απειλή που κινδυνεύει να εξαφανίσει για πάντα ένα ακόμα προστατευόμενο θαλάσσιο είδος, είναι ενδεικτική της έντονης ανθρωπογενούς πίεσης που προκαλούμε στις θάλασσες και τους ωκεανούς. Τις τελευταίες δεκαετίες, ενώ δεν μπορούμε να λύσουμε ούτε ένα από τα προβλήματα που έχουμε προκαλέσει στα θαλάσσια οικοσυστήματα, δημιουργούμε ολοένα και περισσότερα. Είναι προφανές ότι οι θάλασσες μας δεν είναι δυνατόν να διαχειριστούν τον καταγισμό απορριμμάτων και λυμάτων, που γίνεται σε συνδυασμό με την καταστροφή των οικοτόπων, την ενταπική αλίευση των ιχθυοαποθεμάτων και πολυάριθμες άλλες επιβαρύνσεις και καταστροφές. Είναι πλέον καιρός να σταματήσουμε να αγνοούμε το γεγονός ότι οι θάλασσές μας είναι ο τελικός αποδέκτης όλων των προβληματικών ανθρώπινων δραστηριοτήτων που προκαλούμε όλοι μας σε στεριά και θάλασσα.

Η Πίννα *Pinna nobilis*

Η Πίννα (*Pinna nobilis*) είναι το μεγαλύτερο δίθυρο στη Μεσόγειο - φτάνει τα 1,20 μέτρα σε μήκος. Είναι είδος εδραίο στον θαλάσσιο πυθμένα (δεν μπορεί να κινηθεί) και καθώς τρέφεται φιλτράροντας το θαλασσινό νερό, συμβάλει στη διατήρηση της καθαρότητας του παράκτιων νερών. Η μέση διάρκεια ζωής της είναι τα 20 χρόνια. Συναντάται σε βάθη από 0,5 έως 60 μέτρα, μέσα ή κοντά σε λβάδια Ποσειδωνίας. Αναπαράγεται μόνο μία φορά το χρόνο κατά τη διάρκεια λίγων εβδομάδων στο τέλος του καλοκαιριού. Η Πίννα προστατεύεται από την Ευρωπαϊκή Οδηγία Οικοτόπων 92/43, από τη Συνθήκη της Βαρκελώνης, καθώς και από την Ελληνική Νομοθεσία. Κύριοι παράγοντες απειλής της Πίννας είναι η παράνομη αλιεία, αλλά και η καταστροφή των οικοσυστημάτων όπου

ζει λόγω αγκυροβολίας ή παράνομης αλιείας με συρόμενα εργαλεία.

Καταπολέμηση της παράνομης αλιείας

Οι πληθυσμοί της Πίννας στην Ελλάδα έχουν μειωθεί ανησυχητικά λόγω της παράνομης αλιείας, κυρίως από μη-επαγγελματίες ψαράδες, αλλά και της

ευρείας προώθησής τους ως έδεσμα gourmet από πολλά εστιατόρια. Το Ινστιτούτο Θαλάσσιας Προστασίας Αρχιπέλαγος έχει κάνει μία μεγάλη προσπάθεια τα τελευταία χρόνια για να αποδείξει την έκταση αυτών των πρακτικών παράνομης αλιείας και εμπορίας προστατευόμενων ειδών. Αυτή η δράση στοχεύει να ενεργοποιήσει διεθνείς οργανισμούς και μηχανισμούς από τη Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιων Υποθέσεων της ΕΕ και τη Συνθήκη της Βέρνης, με στόχο να δοθεί ένα τέλος σε αυτή την παράνομη και παράλογη αλιεία.

Αναστασία Μήλιου
Διευθύντρια Έρευνας
Ινστιτούτο Θαλάσσιας Προστασίας «Αρχιπέλαγος»